

ARVAMUS

ARVAMUSED, AJALEHT@LOUNAPOSTIMEES.EE, TEL 513 0965

ARVED BREIDAKS
reporter

Mida teha karudega?

Kui Valgas juhtusid 29. juunil inimesed nägema kaht karu ringi tatsamas, oli elevust palju, sest mõmmide sattumine isegi väikelinna äärealadele ületab Eestis igal juhul uudisekümni.

Nagu nüüd teame, ei ole Pihkva kandist siia sammuud noorkarud Polja ja Proša sugugi tagasihoidlikud ega ka kuigi kartlikud. Juuli jooksul on nad end mitmel pulul pilbile presinud. Mis mõistagi toob huulile küsimuse: kas karude elamine inimeste tiheasustuse piirimal ja sissetungid inimeste territooriumile on Valgamaa uus normaalsus?

Loomade sattumine asulasse, mida võime ju loomariigi termineid kasutades inimeste märgistatud territooriumiks nimetada, pole aga kuigi haruldane.

Erinevalt põdravasikast või rebasekutsikast, on karu ikkagi ohtlik kiskja.

Tõsi, karudega on lood natuke teised, sest erinevalt põdravasikast või rebasekutsikast on karu ikkagi ohtlik kiskja. Ja kuigi asjatundjad kinnitavad, et tegelikult kardab karu inimest rohkemgi, on vaevalt kuigipalju neid, kes tahaks seda öuele tulnud karu puhul kontrollida. Aga kui nad ikkagi ei karda ja hoopis ründavad? Kas rünnak oli sealjuures mõeldud enesekaitseks, pole tagantjärele küllal enam oluline.

Sestap on mõistetav jahimeeste ettepanek, et need kaks karu oleks mõeldi maha lasta, enne kui midagi hirmsat juhtub. Paistab ju, et nende uinutamine ja kaugemale metsa jätmine ei pruugi tulemust anda: inimasustusest kergemini leitav toidupoolis toob lihtsama elu maitses suhu saanud *ursus arctos*'i varem hiljem *homo sapiens*'i juurde tagasi. Et Venemaal lahti päästetud Poljal ja Prošal on inimestega ilmselt juba varem kogenuki, siis vaevalt neid enam inimpeglikuks ümber õpetada annab.

Head alternatiivi loomade mahalaskmisele ei näi olevat. Loomulikult on sellest kahju. Inimese hooga võib süüdistada metsade lagerajajaid, et need on mõmmikutelt elupaiga ära võtnud, kuid see ei lahenda probleemi – ohtu, et inimesega mingil määral ära harjunud kaks karu võivad rünnata inimest tema enda keskkonnas. Ka inimesel on õigus kaitsta oma territooriumi.

Loodan muidugi, et karud kaovad sama järsku padrikusse tagasi, nagu nad sealt välja ilmsid, ja elavad traditsiooniliselt karuena. Loomad pole ju praeguses olukorras süüdi.

Inimestel tuleks aga üle vaadata, kas nende jäätmemajandus on ikka metsloomakindel. Vahest on meie jäätmetes peituv rikkalik toiduvalik lageratage võrreldes suuremgi põhjus, miks karud öuele riigivad. Öunaiaias maha sadanud ubinaid nosivad metskitsed või jäätmevõõrlikus sortiv rebane pole midagi haruldast. Niiid regid kaks karu lihtsalt sama asja.

JAAK AAB, RIIGIHALDUSE MINISTER (KESKERAKOND)

Valitsuse liige selgitab, miks peaks igas maakonnakeskuses olema riigimaja ja kui kaugel ollakse selle rajamisega Valgas.

Riigimaja lihtsustab asjaajamist

Pragu on mõneski maakonnakeskuses riigiasutuste laiailmitmes majas. Inimesel on vaja suisa eraldi kaarti, mis aitab majade ja teenuste vahel orienteeruda. Kui on vaja käia mitmes asutuses, tuleb varuda aega. Selline seikleimine jääb peagi minevikku, kuna loome maakonnakeskustes riigimaja või paar keskset valdkondlikku maja.

Riigimajad muudavad asjaajamise lihtsamaks, koondate maakonnakeskustes pakutavad riigiteenused ühele katuse alla. Kui inimese riigimaja siseneb, võtab teda vastu ametnik, kes aitab leida teie õige spetsialisti juurde ning on vajaduse korral abiks e-teenuste vormistamisel.

Kui on soov taotleda sotsiaalvaldkonna toetust, suunatakse inimese sotsiaalkindlustusameti esindaja juurde, kui aga vaja uut passi, politsei- ja piirivalveameti esindaja juurde. Põllumehed saavad

ühes kohas ajada oma asju nii põllumajandus- kui ka keskkonnaametiga.

Tulevikus soovime riigimaja kaasata kohalike oma valitsuste teenused, näiteks sotsiaal- ja lastekaitsetöötajate omad. Inimesele pole vahet, kas teenus tuleb riigilt või omavalitsuselt, talle on oluline saada vajalikku abi. Kui näiteks kõiki sotsiaalvaldkonnas teenuseid saaks tulevikus ühest kohast, teeks see inimesele vajaliku toe saamise palju lihtsamaks.

Ühe katuse all töötades on asutustel lihtsam säilitada oma teenuseid maakonnakeskuses ja teha koostööd. Iga asutus ei vaja eraldi klienditeenindajat, vaid üks töötaja saab pakku- da eri asutuste teenuseid. Sama on juristi või mõne muu spetsialistiga. Riigimaja annab võimaluse pakkuda piirkonnas ka teenuseid, mille järele kogu aeg nõudlust pole. Selline paindlik töökorraldus võimaldab pakku-

da inimesele teenust, kui selleks vajadus tekib. Samal ajal saab hoida parema ja paindliku töökorraldusega kokku riigi kulusid.

Isaks riigiteenuste võimaldab loodav maja universaalseid kontori-kohti pealinna ametnikele ajutiste tööülesannete täitmiseks ja kohapeal kaugtööd tegevatele inimestele. Riigiasutustes on töö järjest rohkem inimesi, kes soovivad elada väljaspool suuri linnu ja teha kaugtööd, mida võimaldab ka tänapäeva tehnoloogia.

Kuna endine Valga maavalitsuse hoone on muinsuskaitse all, valmib maja hinnangute kohaselt 2022. aastal.

Kuna mõnes maakonnas on juba uued ja sobivad valdkonniti sarnast teenust pakkuvad majad, on tulevikus mõnes maakonnas mitu maja, kuhu teenused on koondunud valdkondade kaupa. Kuid seal,

kus saab, viime teenused kokku ühte hoonesse, et inimesel oleks mugav ja kiire riigi- ga asju ajada.

Riigi Kinnisvara AS kuu- lutas aprillis välja riigihanke, et leida Valga riigimaja rekonstrueerimise projek- teerimistöödeks peatöövõtja. Nüüd on partnerid leitud ning planeeritud tööd on alanud. Rekonstrueerimisel kes- kendatakse hoone sisemusele, et tagada hea sisekliima ning head töötõlmused. Projek- teerimisel koostatakse uus ruumiplaneering ning ajako- hastatakse tehnoosüsteemid. Kuna endine Valga maavalit- suse hoone on muinsuskaitse all, valmib maja hinnangute kohaselt 2022. aastal.

Loodan, et neil, kel- lel on tulevikus riigi- majaja asja, saavad oma asjad lihtsalt ja kiirelt korda atued. Teeme selle nimel tööd, et aastaks 2022 saame juba igas maakonnakeskuses kõi- gile öelda: «Tere tulemast riigimajaja!»

LUGEJA KIRIUTAB MITMEPALGELINE IDA-VIRUMAA

MTÜ Piiriveere Liider liikmed valisid seekordse õppereisi siht- kohaks Ida-Virumaa, kus veel 1996. aastal tegutses üle 4000 ettevõtte kokku üle 80 000 töö- talaga. Nüüd on mitu kunagist hiigleettevõtet jagunenud väik- semateks või tegevuse lõpetanu- d.

Kuigi põllumajandussaaduste tootmine ja töötlemine pole ku- nagi Ida-Virus eriti tasuv olnud, on eelkõige Eesti poliitikute tege- vuse tagajärjel Venemaa kehtes- tanud tootlõplid ja piiriületus- korra, mis juba aastaid ära lõga- nud eeskätt Ida-Viru talupidajate- le Peterhuru turul. Kahel päeval

tutvusime eelkõige sellega, kui- das on vabaühendused, huvirüh- mad ja väikeettevõtted kohane- nud uute võimalustega ja kasuta- nud toetusi.

Üks meeldivamald külastus- kohti oli Jõhvi kesklinnas asuv Promenaadil talupood, mis pak- kus väga rikkalikku valikut.

Liiderprogrammist saadud toe- tuse sihipärase kasutamise sa- me tutvuda osatühingus Mööb- liexpert, kus oli soetatud nüüd- aegne puidutöötlemise pink, ja Pihaoiru talis, kus oli osetatud ki- vikoristusmasin.

Mulle kui MTÜ Maaelu Aren- dusekeskus arendusjuhile, aga ka

matkamise, pallimängude ja tant- simisega tegeleva klubi juhatajale oli eriti südamelehedane tutvuda vaba aja veetmise võimalusi pak- kuvate MTÜde, klubide ja ette- võttajatega.

Tänu toetusele sai Ida-Viru linnuklubi osta linnuvaatluste korraldamiseks vajalikku tehni- kat.

Kui Põlvamaal pole matkate- gevus toetamist leidnud, siis Alutaguse matkaklubi on saan- nud päris korraliku toetuse, mil- lega on soetatud tänapäevane varustus mägitarkadeks ja kal- juronimistreeninguteks, ülikondi veematarkadeks, aga ka muud va- rustust.

Unustamatu mulje jättis kar- jäärisafari Aidu karjäärides Root- sist osetud militaarse otstarbe- ga Volvo kastis. Saime lisaks hir-

mutudega rikastatud elamusele teada väga palju huvitavaid põ- levkiviga seonduva kohta. Aja- looline oli ka sõit Narva jõel Ve- ne piiri läheduses MTÜ Raudlae- va Maja eestvedamisel vanade jooniste järgi valmistatud puu- laeval.

Lisaks vaatasime toetuste abil edendatud Toila sadamat ja seal- set kaptenisvilti, Pühajõe Tegla- te Seltsi, Vaivara Sinimägede muuseumi, Valaste juga, Valaste puhkeküla, Eesti kaevandusmu- seumi ja Jõhvi spordihoonet. Kõik objektid andsid kinnitust, et liiderprogramme raha on kasu- tatud vaba aja veetmise võima- luste kvaliteetsemaks mitmekes- istamiseks.

JÜRI VARIK
MTÜ Piiriveere Liider strateegiaühiku liige

LÕUNA-EESTI POSTIMEES

Ülikooli 2a, Tartu 51003.
ajaleht@lounapostimees.ee
lounapostimees.ee
ANNA VIHJE:
vihje@lounapostimees.ee, tel 766 3888.

Kuulutuste ja tellimuste vastuvõtt
Valgas Kesk 10, E-R kl 9-17
Põlvas Oja 7, Bürooajad OÜ, E-R 9-17
internetis kuulutus@ajaleht.ee

Klienditeenindaja
tel 766 1960,
klienditeenindus@lounapostimees.ee.

Peatoimetaja Sirli Homuha
Tegevtoimetaja Jaan Rapp
Ajakirjanikud: Tiit Loim, Tomi Salu-
veer, Arved Breidaks, Maarits
Suviste, Siim Seerik, Mait Määrits.
Suurepõlv Kevin Kolk.
Fotoograaf Arvo Meeks, suvetoto-
graaf Paul Põderat.

Reklaamitoimetaja Kadri Kunst,
tel 739 0332, kadri.kunst@postimeesgrupp.ee
Reklaamikoostaja Ainar Tamm,
tel 766 1970, ainar.tamm@postimeesgrupp.ee.

Ajalehe tellimise ja koljukkan-
te tel 666 2525, tel 766 1960.
Ajaleht ilmub kolm korda nädalas:
esmaspäeval, kolmapäeval ja reedel.

Kuutellimus eraisikule 8,90 €,
juriidilisele isikule 12,90 €.
Trükk: AS Kroonpress, Tartu.

Väljaandja AS Postimes Grupp.
Juriidiline aadress:
Maasik 23a, Tallinn 10145, reg nr 10184643,
KM reg nr EE100281211,
a/a EE712002201101281231, Swedbank,

e-post: eestimeedia@eestimeedia.ee,
arvete e-post: arved@eestimeedia.ee

Tulnemeus ei lagasta ega retsepteeri kirju
ja kaastöid ning jätab endale õiguse neid
toimetada ja lühendada. Autori aadressi
ja isikukoodi kaastöid hoonerit.
Toimetuse ei vastuta kuulutuste ja rek-
laami sisu ning õigekirja eest.

Kõik ajalehes avaldatud artiklid ja fotod on
autorõigusega kaitstud teosed, mil-
le reprodutseerimine, levitamine ning
edastamine ilma talies kuul un ilma ASI
Postimes Grupp kirjaliku nõusolekuta
keelatud.
Kaebuste korral ajalehe sisu kohta võite
pöörduda Pressinõukogusse,
pn@eal.ee või tel 646 3363.

KIRJUTAGE MEILE
ÜLIKUULI 2A, TARTU 51003
E-POST: AJALEHT@LOUNAPOSTIMEES.EE